

**LÄNSRÄTTEN I
BLEKINGE LÄN**

E Beyer

DOM
2009-03-31
Meddelad i
Karlskrona

Mål nr
235-09

SÖKANDE

Elcommunication Sweden AB, 556582-3753
Strömmavägen 3
374 81 Karlshamn

MOTPARTER

1. Karlshamns kommun
374 81 Karlshamn

2. Karlshamns Hamn AB
Box 8
374 21 Karlshamn

3. Karlshamnsbostäder AB
Box 53
374 21 Karlshamn

4. Karlshamnsfastigheter AB
Karlshamns kommun
374 81 Karlshamn

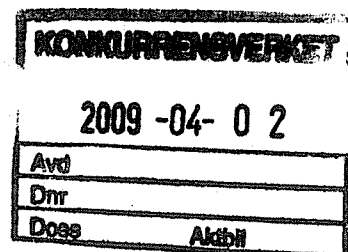
SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

DOMSLUT

Länsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse skett på så sätt att de upphandlande myndigheterna gör en ny utvärdering av anbudena, varvid Blekinge Lås & Larmteknik ABs anbud inte ska beaktas.

Länsrättens interimistiska beslut den 3 mars 2009 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 26528

Postadress
Box 516
371 23 Karlskrona

Besöksadress
Rådhuset, Stortorget

Telefon
0455-33 54 50
E-post: lansratteniblekinge@dom.se

Telefax
0455-215 80

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

Karlshamns kommun, Karlshamns Hamn AB, Karlshamnsbostäder AB och Karlshamnsfastigheter AB (de upphandlande myndigheterna) genomför en upphandling avseende service och reparation av brand- och inbrottslarm.

Genom tilldelningsbeslut den 23 februari 2009 tilldelades Blekinge Lås & Larmteknik AB (BLL) uppdraget.

Efter att Elcommunication Sweden AB (Elcom) begärt överprövning av de upphandlande myndigheternas tilldelningsbeslut beslutade länsrätten den 3 mars 2009 att upphandlingen inte får avslutas till dess länsrätten förordnar annat.

YRKANDEN

Elcom ansöker om överprövning och yrkar i första hand att länsrätten beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan kommunen rättat anbudsutvärderingen genom att utesluta BLL från upphandlingen och därmed istället tilldela Elcom uppdraget. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om.

De upphandlande myndigheterna bestrider bifall till ansökan och yrkar för egen del att upphandlingen får slutföras och avtal tecknas med BLL.

PARTERNAS TALAN

Elcom anför till stöd för sin talan i huvudsak följande. Av förfrågningsunderlagets kravspecifikation framgår att underhållsarbeten endast får utföras av anläggarfirma som uppfyller kraven enligt SBF 1008 för att arbeta med aktuellt material eller av annan servicefirma som godtagits av anläggarfirman eller kravställare. Bevis om detta ska bifogas anbudet. SBF är en norm framtagen av Svenska Brandförsvarsföreningen för anläggarfirmer avseende brandlarm. Med anläggarfirma avses ett företag som ansvarar för funktionen av brandlarmssystemet. Anläggarfirmer kan certifieras av Svensk

Brand- och Säkerhetscertifiering AB för att visa att de uppfyller kraven enligt SBF 1008. Anläggarfirman kan även utfärda ett anläggaringtyg som intygar att brandlarmsanläggningen uppfyller Svenska Brandförsvarsförbundet norm SBF 110 som avser automatiska brandlarm. Förfrågningsunderlagets kompetenskrav är taget från normen SBF 110 som i avsnittet 110:6 stadgar: ”**6.2 Behörighet** *Underhållsarbeten får endast utföras av anläggarfirma som uppfyller kraven enligt SBF 1008 för att arbeta med aktuellt material eller av annan servicefirma som godtagits av anläggarfirman eller kravställare.*” Elcom är certifierade som anläggarfirma enligt normen SBF 1008. BLL är inte certifierade enligt SBF 1008. BLL hävdar i sitt anbud att de har ett samarbetsavtal med en anläggarfirma. Något bevis för att BLL har godtagits av anläggarfirman för att utföra underhållsarbete på brandlarm bifogades emellertid inte anbudet. Elcom vände sig till de upphandlande myndigheterna och ifrågasatte beslutet att tilldela BLL uppdraget trots att de inte uppfyllt skall-kravet avseende kompetens i förfrågningsunderlaget. De upphandlande myndigheterna beredde BLL möjlighet att komplettera sitt anbud med bevis om att de godtagits av anläggarfirman för att utföra underhållsarbeten på brandlarm. BLL ingav i anledning av detta ett ”avtal angående installation enligt SBF 110:6”. Avtalet tar emellertid sikte på elinstallationer vid installation av brandlarm. Vid installation av brandlarm där starkströmsarbeten krävs fordrar elsäkerhetslagstiftningen att dessa starkströmsarbeten utförs av en behörig elinstallatör. Avtalet som BLL har ingivit avser situationen när någon annan behörig elinstallatör än anläggarfirman utfört installationen av ett brandlarm. Avtalet är till för att anläggarfirman ska kunna säkerställa att kraven enligt normen 110:6 är uppfyllda och att anläggarfirman därmed ska kunna utfärda ett anläggaringtyg trots att anläggarfirman inte själv utfört installationen av brandlarmet. Avtalet bevisar således inte alls att BLL godtagits av anläggarfirman för att kunna utföra underhållsarbete på aktuella brandlarm. Det kan tilläggas att såvitt Elcom kunnat utröna saknar även Åke Almqvist på BLL, som undertecknat avtalet såsom ”Elinstallatör”, behörighet från Elsäkerhetsverket. –

De upphandlande myndigheterna har brutit mot principen att leverantörer ska behandlas likvärdigt genom att låta BLL komplettera sitt anbud med bevis om att företaget godtagits av anläggarfirman för underhållsarbete av brandlarm. Vidare har de upphandlande myndigheterna godtagit BLLs anbud trots att företaget inte uppfyllt skall-kravet avseende kompetens. BLL har trots att de beretts möjlighet att komplettera anbudet inte bifogat något bevis om att de godtagits av anläggarfirman för underhållsarbete av brandlarm. Sammanfattningsvis har de upphandlande myndigheterna därmed brutit mot LOU på sätt som kan leda till skada för Elcom.

De upphandlande myndigheterna anför till stöd för sin inställning i huvudsak följande. Upphandlingen omfattar deras befintliga och ägda brand- och inbrottslarm vilka är i behov av årlig service samt i förekommande fall reparation. Under avtalstiden kan nytt material och nya anläggningar tillkomma och befintliga kan komma att tas ur drift beroende på förändringar i de upphandlande myndigheternas verksamheter. Eventuella behov av nyinstallation av brand- och inbrottslarm omfattas inte av upphandlingen. I de fall detta kan komma att bli aktuellt ska nytt upphandlingsförfarande ske. BLL har ett avtal med Lås & Larmteknik Södra AB, vilka innehar Svensk Brand & Säkerhets Certifiering ABs certifikat för anläggarfirma enligt SBF 1008 och därmed uppfyller BLL kravet enligt 2.0 Kompetens i Kravspecifikationen. Att Lås & Larmteknik Södra AB är certifierad anläggarfirma framgår av Svensk Brand & Säkerhets Certifiering ABs databas som är tillgänglig på Internet. Tilldelningsbeslut skickades ut den 23 februari 2009. Elcom begärde ut kopia på vinnande anbud och vid besök hos Karlshamns kommun den 26 februari 2009 bad de om att få se dokument som hänvisas till i BLLs bilaga 4; bilaga 1, blankett ”Vem gör vad vi brandlarmsinstallation och driftsättningen?” och dess bilaga ”Viktiga regler vid installation av brandlarm enligt SBF 110:6” samt kopia på samarbetsavtal. Dessa dokument lämnades den 2 mars 2009 till Karlshamns kommun och vidarebefordrades omgående till Elcom. Någon komplette-

ring av inkommet anbud från BLL har inte begärts av de upphandlande myndigheterna.

Elcom har i bemötande tillagt bl.a. följande. BLL har inte givit in någon handling som styrker att de godtagits att utföra service och underhållsarbete av anläggarfirma som uppfyller kraven enligt SBF 1008. De av de upphandlande myndigheterna anförda handlingarna visar endast att BLL har ett samarbetsavtal om installation. Att avtalet även skulle omfatta service och underhållsarbete kan inte utläsas. Vidare framgår av det av de upphandlande myndigheterna åberopade samarbetsavtalet att det endast omfattar två typer av fabrikat på brandlarmsanläggningar. Av myndigheternas ca 130 olika brandlarmsanläggningar är det endast två av dem som BLLs samarbetsavtal omfattar. Det medför således att även om BLLs samarbetsavtal hade innefattat service och underhållsarbete så hade BLL endast uppfyllt förfrågningsunderlaget avseende två av de ca 130 brandlarmsanläggningar som förfrågningsunderlaget avser.

UTREDNING

I kravspecifikationen under rubriken 2.0 KOMPETENS anges följande.

”Underhållsarbete får endast utföras av anläggarfirma som uppfyller kraven enligt SBF 1008 för att arbeta med aktuellt material eller av annan servicefirma som godtagits av anläggarfirman eller kravställare. Bevis om detta skall bifogas anbudet.”

BLL har till sitt anbud som bilaga 4 fogat ett avtal mellan BLL och Lås & Larmteknik Södra AB daterat den 2 januari 2009 och rubricerat ”BL31 Avtal angående installation enligt SBF 110:6”. Avtalet innehåller bl.a. följande.

”Detta avtal är ett krav enligt SBF 110:6 och ett villkor för att anläggarintyg skall kunna utfärdas. Det är avsett att säkerställa att installationen kommer att uppfylla kraven i SBF 110:6.

Följande har idag överenskommit mellan Lås & Larmteknik Södra AB (nedan kallat LL) och elinstallatören (nedan kallat EL) angående alla objekt som innehåller brandlarmsinstallationer.

- EL förbinder sig att utföra installationen på ett fackmässigt sätt i enlighet med Elsäkerhetsverkets regler och så att avsnitt 4 i Svenska Brandförsvarsförningens regler SBF 110:6 uppfylles, Se bilaga 1.
- Om anläggningen inte projekterats av certifierad behörig ingenjör skall EL, innan kanaliseringen respektive ledningsdragningen påbörjats, låta LL granska installationsritningarna.
- Skulle frågor som rör SBF 110:6 dyka upp under installationen skall EL omgående konsultera LL för rådgivning.
- LL kan utföra kontroller av installationen under pågående arbete och funna avvikelser från SBF 110:6 åtgärdas omedelbart av EL.
- Blankett "Vem gör vad vid brandlarmsinstallationen och driftsättningen?" och dess bilaga "Viktiga regler vid installation av brandlarm enligt SBF 110:6" gäller även.

[Signaturer utelämnade]"

DOMSKÄL

Enligt 16 kap. 1 § första stycket LOU får en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt nämnda paragraf.

Av 16 kap. 2 § första stycket LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

I 1 kap. 9 § LOU anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra

upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

En av de grundläggande principerna för upphandling är transparens (öppenhet). Principen innebär bl.a. att förfrågningsunderlag ska utformas så tydligt att leverantörerna vet vad den upphandlande myndigheten efterfrågar. Vissa förutsättningar för en upphandling kan vara så viktiga att myndigheten uppställer detta krav med tillägget ”skall”. För det fall den upphandlande myndigheten väljer detta istället för att använda bör-krav, kan myndigheten vid utvärderingen inte bortse från dessa uppställda s.k. skallkrav. Om den upphandlande myndigheten skulle bortse från att en anbudsgivare inte uppfyller ett eller flera skallkrav och ändå utvärderar dennes anbud, skulle myndigheten bryta mot en annan av de grundläggande principerna för upphandling nämligen likabehandlingsprincipen. Ett sådant förfarande innebär också att andra – och i övrigt kanske minst lika kvalificerade – presumtiva anbudsgivare som på grund av att de kan konstatera att de inte kan uppfylla nämnda skallkrav – och som därför valt att avstå från att avge anbud – utesluts från upphandlingen (jfr. Kammarrättens i Jönköping dom den 5 november 2007 i mål nr 2600-07).

Regeringsrätten har i avgörandet RÅ 2002 ref. 50 uttalat att de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när.

Länsrätten gör följande bedömning.

Elcom har inledningsvis gjort gällande att de upphandlande myndigheterna brutit mot principerna i LOU genom att låta BLL komplettera sitt anbud med bevis om att företaget godtagits av anläggarfirman för underhållsarbete.

ten av brandlarm. De upphandlande myndigheterna har bestritt att de begärt någon komplettering av BLLs anbud. Enligt myndigheterna har BLL – när tilldelningsbeslutet redan fattats – på Elcoms begäran lämnat in vissa handlingar vartill det hänvisas i bilaga 4 till BLLs anbud.

Såvitt framgår av utredningen har BLL lämnat in det under rubriken ”utredning” refererade avtalet som bilaga 4 till sitt ursprungliga anbud. Länsrätten finner det inte visat att de upphandlande myndigheterna begärt komplettering eller låtit BLL komplettera sitt anbud innan utvärderingen. Elcoms ansökan kan således inte bifallas på denna grund.

Elcom har vidare gjort gällande att de upphandlande myndigheterna brutit mot principerna i LOU genom att godta BLLs anbud trots att företaget inte uppfyllt skall-kravet avseende kompetens.

Som Elcom framhållit har förfrågningsunderlagets krav på kompetens hämtats direkt från Svenska Brandförsvarsförningens norm SBF 110:6. Det synes ostridigt mellan parterna att BLL inte är certifierad som anläggarfirma enligt SBF 1008. Frågan i målet är således om de upphandlande myndigheterna haft fog för att godta det avtal med Lås & Larmteknik Södra AB som BLL gett in såsom bevis för att BLL uppfyller de kompetenskrav som ställs i förfrågningsunderlaget. Lydelsen av den aktuella skrivelsen i förfrågningsunderlaget ger knappast utrymme för annan tolkning än att om en servicefirma som inte samtidigt är en anläggarfirma ska anses uppfylla kravet måste den ha godtagits av den specifika anläggarfirma som installerat aktuellt larm eller av kravställare. En bredare tolkning av begreppet ”anläggarfirma” skulle innebära att en certifierad anläggarfirma kan godkänna vem som helst att utföra underhållsarbeten på material som den själv kanske inte är certifierad för, vilket knappast kan ha varit Svenska Brandförsvarsförningens – eller de upphandlande myndigheternas – avsikt med bestämmelsen. ”Kravställare” skulle i detta sammanhang

kunna ha olika betydelser, men eftersom det inte gjorts gällande att BLL till sitt anbud bifogat bevis om att företaget godtagits av kravställare lämnar länsrätten frågan därhän.

Elcom har hävdad att det avtal BLL lämnat in är ett samarbetsavtal avseende installation av brandlarm. Länsrätten delar denna tolkning av avtalet. Det framgår inte av avtalet att Lås & Larmteknik Södra AB skulle ha godtagit BLL att utföra underhållsarbeten och inte heller att Lås & Larmteknik Södra AB skulle ha befogenhet att lämna sådant godkännande avseende de i målet aktuella larmanordningarna. Det avtal som BLL bifogat som bilaga 4 till sitt anbud utgör således inte enligt länsrättens bevis för att det i förfrågningsunderlaget angivna kompetenskravet är uppfyllt. Att annat bevis för att BLL uppfyller det angivna kraven getts in innan tilldelningsbeslutet fattats har inte påståtts av de upphandlande myndigheterna. Att ett sådant bevis ska bifogas anbudet är angivet som ett skall-krav. De upphandlande myndigheterna får därmed anses ha brutit mot principerna i LOU när de inte förkastade BLLs anbud. Förfarandet har lett till att Elcom lidit eller kan komma att lida skada. Förutsättningar att bifalla Elcoms ansökan om överprövning föreligger därmed.

Det begångna felet har inte påverkat upphandlingens konkurrensuppsökande skede och länsrätten bedömer att förutsättningar finns att välja den mindre ingripande åtgärden att bifalla Elcoms yrkande om rättelse (jfr. RÅ 2005 ref. 47). Det bör ankomma på de upphandlande myndigheterna att göra en ny utvärdering av anbuden sedan upphandlingen rättats genom att BLLs anbud inte beaktas vid utvärderingen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1d)

Eise-Lotte Bäckström

